

Alteracions, Adrià Pujol

Segurament la majoria d'apassionats per la lectura convindríem que la literatura d'humor acostuma a ésser rebuda amb un cert esguard pejoratiu, quan no amb un obvi menyspreu, talment com si la seriositat i la profunditat haguessin anat de la mà. Prejudici ben poca-solta en general, però encara greu més en el món de les lletres, que no seria igual sense *Els papers pòstums del Club Pickwick*, *Gargantua i Pantagruel* o *Vida i opinions de Tristram Shandy*, per esmentar-ne tan sols tres.

Publicar, doncs, un llibre d'humor, sobretot si és de qualitat, si no es conforma amb imitar les simplistes bromes de bar de tapes que ens ofereixen habitualment les televisions actuals, si va aparellada amb la qualitat i la intel·ligència, de bell antuvi sembla una temeritat només a l'abast de ben pocs; que tan sols es poden permetre editorials amb una posició de predomini en el mercat o amb sòlides bases econòmiques. Però, per una ironia del destí —que demostra, de bell nou, que *necessitavem* (i com!) les editorials independents— ha estat Males Herbes qui ha fet arribar a les llibreries una obra tan escandalosament divertida com *Alteracions*, d'Adrià Pujol.

Una d'aquests llibres excepcionals que ens fan riure a cor que vols mentre el llegim, que converteix la riallada —estentòria, no poques vegades— en el més saludable dels costums. Sobretot, cal dir-ho, a partir del moment que s'inicia la narració principal, *L'esborry*. Els dos relats anteriors podem considerar-los una mena d'agradable, i alhora sorprenent aperitiu —l'escalfament indispensable per a que l'orquestra executi la seva simfonia, per a que el nostre ànim se situï en les condicions més adients.

Això sí, cal advertir als lectors malacostumats, als amics del gènere lleuger —del dóna-m'ho-tot-fet-que-jo-ja-riuré-quant-toca— que per a que el puguem assaborir en tota la seva intensitat, per treure'n el seu màxim profit, resulta imprescindible que es compleixin, almenys, un parell de requisits fonamentals: en primer lloc, que l'excés de bromes taujanes no ens hagi esmussat el sentit de la ironia; en segon, que la successió de sistemes i lleis educatives que hem patit des de fa quasi quaranta anys no hagin convertit en definitivament grises les nostres cèl·lules grises.

Podríem descriure la narrativa de Pujol com a irreverent —“*Déu Nostre Senyor s'estava ronsejant*”, (pàg. 18)—, com a iconoclasta —“*Es va empassar cinema iranià, de ritme paquidèrmic i trama repetida fins la sacietat*”, (pàg. 48)—, com a políticament incorrecta —“*sense els habituals tics pedantescos al micròfon*”, (pàg. 41)—, com una dosi de sinceritat enfollida que irromp com un vendaval incontenible amb la intenció d'endur-s'ho tot per endavant, de carregar contra tot i contra tots —“*un producte del progressisme conservador autòcton*”, (pàg. 45)—, sense cap mena de complex ni contemplació; fins i tot, com una catarsi humorística devastadora.

Podríem, ben cert que sí —i, de fet, hauríem de fer-ho. Però ens quedariem, a tot estirar, al mig del camí. Potser, ni tan sols hauríem dit res; si més no, res d'essencial. Amarat amb una subtil aroma calderiana, el que fa l'autor, per damunt de tot, és un magnífic retrat —tot i que augmentat per la lupa del sarcasme— de la societat on vivim. D'aquesta societat basada en les aparences, en les màscares que ens posem quotidianament abans de sortir al carrer; en la hipocresia, en ésser *com s'ha d'ésser*; dir *el què s'ha de dir* i fer el que *s'ha de fer*. D'aquesta societat de la imatge on el *semblar* s'ha cruspit d'una sola queixalada *l'ésser*!

Amb un major èmfasi en el món de la cultura —més aviat *cultureta*— que predomina en la nostra *covarda, vella, tan salvatge terra*, on val mil vegades més un padrí que no pas tres lustres d'aprenentatge literari, on les televisions i les ràdios (públiques i privades) practiquen diàriament el culte sagrat a l'endogàmia, on els premis els reparteixen els de sempre entre els de sempre, on les subvencions ja tenen els cognoms designats abans de començar i on els creadors nouvinguts són combatuts com la més perillosa de les amenaces, en comptes d'ésser acollits com una benedicció i amb la més cordial de les benvingudes.

Què més lògic —i raonable, en un llibre tan arrauxadament assenyat— que el protagonista principal d'aquest torpede indeturable dirigit directament (i amb tota la mala/bona idea) contra la línia de flotació de la *cultureta patumaire* oficial (i oficiosa) s'anomeni Jordi Capelleta, que hagi escrit més aviat poc (i malament), que s'hagi convertit en el campió nacional dels grimpaire, que basi tot el seu poder ascensional en l'amiguisme i que condueixi un programa cultural *per a tots els públics* a la ràdio i la televisió?

I sí, amb tot plegat, Adrià Pujol ens fa riure —tant que no us estranyeu si us miren amb incredulitat, els que us envolten, cada vegada que l'esclat d'una incontenible sonora riallada us força a interrompre la lectura—, i no creiem en els miracles, molt em temo que, tot i alguna davallada ocasional important, haurem de reconèixer que no sols sap d'allò més què vol —activar un artefacte literari

(explosiu)—, que sap fer-se entendre i que sap escriure. Detall, aquest darrer, que, potser estaria bé tenir en compte, de tard en tard, en el món de la literatura...

Publicada al [Núvol](#), el 10 d'octubre del mmxiii

© Xavier Serrahima 2013
www.racodelaparaula.cat

Aquesta obra de [Xavier Serrahima](#) està subjecta a una llicència de [Reconeixement No Comercial Sense Obra Derivada 3.0 No adaptada de Creative Commons](#)